

Дисципліна з підготовки магістра:

Ортопедична стоматологія в т. ч. імплантологія з практичними навичками (5 курс)

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія, 2022
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Навчальний рік	2026- 2027
Статус дисципліни (обов'язкова/ вибіркова)	ОК 33 // Обов'язкова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	9,0 кредити ЄКТС
Курс / семестр	5 курс / 9, 10 семестр
Укладач (і)	Альона ГЛУШАК, к. мед. н., доцент В'ячеслав КОСТЮК, PhD, асистент
Викладач (і), гостьові лектори	Альона ГЛУШАК, к. мед. н., доцент Богдан КОМНАЦЬКИЙ, к. мед. н., доцент Олександр ПРОКОПЕНКО, PhD, доцент Ольга ТАТАРІНА, к. мед. н., доцент Володимир ОРЛОВСЬКИЙ, к. мед. н., доцент В'ячеслав КОСТЮК, PhD, асистент Андрій ЮР, асистент; Оксана ВАЛЬЧУК, асистент Наталія БАБІЙЧУК, старший викладач Віталій МУНТЯН, старший викладач Олена РОМАШКІНА, старший викладач
Місце проведення, контакти	Кафедра ортопедичної стоматології Адреса: 22028, м. Вінниця, вул. Героїв поліції, 34 (вхід з території університету). ort.stom@vnmu.edu.ua Сайт: www.vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Коротка анотація курсу, актуальність.

Основним фокусом програми є набуття поглиблених теоретичних знань та комплексних практичних навичок з ортопедичного лікування хворих із дефектами і деформаціями органів зубо-щелепної системи та щелепно-лицевої ділянки, зокрема із застосуванням сучасних технологій дентальної імплантації.

Предметним напрямком програми є ортопедичні методи лікування захворювань щелепно-лицевого апарату, а також сучасні клініко-технологічні аспекти знімного та незнімного протезування пацієнтів із патологією зубо-щелепної системи, програма орієнтована на отримання знань про етіологію, патогенез та клінічні прояви щелепно-лицевої патології, конструктивні особливості та біомеханіку сучасних знімних і незнімних ортопедичних конструкцій, показання до їх застосування, а також принципи планування лікування з використанням дентальних імплантатів, формування умінь та навичок діагностики та обстеження пацієнтів із дефектами зубних рядів і щелепно-лицевої ділянки, обґрунтування

та реалізації клінічних етапів сучасного знімного та незнімного протезування, виконання ортопедичних маніпуляцій при лікуванні травм і деформацій щелеп, а також протезування на імплантатах.

Передреквізити освітнього компонента:

а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;

б) базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтики ортопедичної стоматології, стоматологічне матеріалознавство, пропедевтики терапевтичної стоматології і пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованого лікаря-стоматолога, здатного самостійно діагностувати патологію щелепно-лицевого апарату, планувати та здійснювати комплексне ортопедичне лікування хворих із застосуванням сучасних методів знімного, незнімного протезування та дентальної імплантації, а також проводити реабілітацію пацієнтів із щелепно-лицевими дефектами.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- Засвоєння теоретичних основ, клініки та методів діагностики складних дефектів і деформацій зубо-щелепної системи та щелепно-лицевої ділянки.
- Оволодіння сучасними клінічними методиками і технологіями виготовлення складних незнімних та знімних ортопедичних конструкцій.
- Вивчення клініко-лабораторних етапів ортопедичного лікування із застосуванням дентальних імплантатів.
- Набуття навичок планування та конструювання щелепно-лицевих протезів, апаратів для лікування травм і деформацій щелеп.
- Формування клінічного мислення для проведення диференційної діагностики, профілактики ускладнень та надання невідкладної допомоги в клініці ортопедичної стоматології.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Інтегральна (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 11. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (Фахові, предметні) компетентності (ФК):

- ФК 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.
- ФК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

ФК 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.

ФК 10. Спроможність до організації та проведення лікувально- евакуаційних заходів.

ФК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

Постреквізити: інтегрується з терапевтичною та хірургічною стоматологією (зокрема, хірургічним етапом імплантації), ортодонтією, онкологією, травматологією, оториноларингологією та рентгенологією.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1, П.17, 23, 37, 39, 40, 46, 50); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101).

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5, П.4, 11, 14).

ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 5 за списком 5, П.4, 11, 14), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої ділянки для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2, П.4).

ПРН4 .Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1, П.Є).

ПРН5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4, усі пункти).

ПРН6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1, П.Є).

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, П.4, 2.1, П.Є) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6, усі пункти).

ПРН22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, П.4, 2.1, П.Є) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7, П. 4, 7, 15, 16, 19, 24, 25, 26, 27, 35, 43).

Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- Етіологію, патогенез, класифікації та клінічні прояви дефектів і деформацій щелепно-лицевої ділянки (вроджених, набутих, травматичних, після онкологічних).
- Класифікацію, конструктивні особливості та біомеханічні принципи дії сучасних знімних (бюгельних, пластинкових, нейлонових тощо) та незнімних (металокерамічних, без металевих, цирконієвих) протезів.
- Показання, протипоказання, клінічні та лабораторні етапи ортопедичного лікування із застосуванням дентальних імплантатів, а також критерії вибору супровідних конструкцій.
- Принципи конструювання та класифікацію щелепно-лицевих апаратів (фіксувальних, репонуючих, заміщувальних, формувальних) та складних протезів-обтураторів.
- Сучасні стоматологічні конструкційні матеріали, сплави металів, керамічні маси та полімери, що використовуються у щелепно-лицевому і сучасному протезуванні.
- Методи профілактики та усунення можливих помилок і ускладнень на клінічних етапах знімного, незнімного, імплантологічного та щелепно-лицевого лікування.
- Правила, нормативно-правові вимоги та стандарти оформлення медичної документації у клініці ортопедичної стоматології (зокрема медичної карти стоматологічного хворого ф. № 043/о, листків непрацездатності, направлень на додаткові обстеження та протоколів інформованої згоди пацієнта на лікування).

вміти:

- Проводити комплексне клінічне та інструментальне обстеження пацієнтів із патологією зубо-щелепного апарату та щелепно-лицевої ділянки, інтерпретувати дані рентгенографії, КТ, МРТ та 3D-цефалометрії.
- Встановлювати діагноз, проводити диференційну діагностику та складати індивідуальний комплексний план ортопедичного лікування хворих, включаючи етап підготовки ротової порожнини.
- Виконувати основні клінічні етапи виготовлення сучасних незнімних та знімних конструкцій (препарування зубів, зняття точних відбитків/сканування, визначення центрального співвідношення щелеп, припасування та фіксація протезів). Визначати показання до дентальної імплантації, планувати ортопедичний етап лікування на імплантатах, обирати тип абатменту та фіксації конструкції.
- Проектувати та застосовувати щелепно-лицеві апарати і заміщувальні протези при травмах, дефектах щелеп, піднебіння та м'яких тканин обличчя.
- Надавати невідкладну медичну допомогу при екстрених клінічних станах (анафілактичний шок, колапс, гіпертонічний криз тощо), що можуть виникнути під час стоматологічного прийому.
- Вести медичну документацію відповідно до встановлених нормативно-правових вимог та галузевих стандартів МОЗ України, забезпечуючи точність, послідовність та повноту внесення даних про клінічний статус пацієнта, обґрунтування діагнозу та етапи проведеного ортопедичного, щелепно-лицевого чи імплантологічного лікування.

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції:	20
Практичні заняття:	150
Самостійна роботи:	100
Всього	270

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви модулів і тем
	Модуль 5 «Ортопедичні методи лікування захворювань зубощелепного апарату»

1	Сучасні методики обстеження стоматологічних пацієнтів. Підготовка порожнини рота перед ортопедичним втручанням. Складання плану лікування стоматологічного хворого.
2	Ортопедичне лікування дефектів коронок зубів вінірами. Показання, клінічні етапи виготовлення вінірів. Лабораторні етапи виготовлення вінірів. Матеріали для фіксації вінірів. Техніки фіксації вінірів.
3	Клініко-лабораторні етапи виготовлення незнімних протезів на каркасі з оксиду цирконію. Діагностичні, клінічні помилки та ускладнення при ортопедичному лікуванні хворих з дефектами коронок зубів вінірами та вкладками.
4	Відновлення зубів після ендодонтичного лікування. План лікування. Конструкції стандартних штифтів та штифтів індивідуального виготовлення. Маргінальна адаптація реставрацій. Ретракція ясен. Методики отримання відбитків.
5	Тимчасові незнімні реставрації. Показання до застосування. Методи виготовлення тимчасових реставрацій. Цементи для тимчасової та постійної фіксації незнімних реставрацій.
6	Особливості діагностики та основні положення ортопедичного лікування хворих з частковою відсутністю зубів. Ортопедичне лікування часткових дефектів зубних рядів.
7	Етіологія та патогенез зубощелепних деформацій. Діагностика. Клінічні форми, класифікації та лікування зубощелепних деформацій. Вирівнювання оклюзійної поверхні, як підготовчий та профілактичний етап до протезування. Профілактика зубощелепних деформацій. Діагностичні та клінічні погляди.
8	Надмірне стирання твердих тканин зубів. Етіологія, патогенез. Клінічні форми. Діагностика. Класифікація. Ортопедичні методи лікування та профілактика надмірного стирання. Ускладнення надмірного стирання твердих тканин зубів. Шляхи профілактики. Травматична оклюзія. Етіологія, патогенез. Діагностика. Лікування. Профілактика. Класифікації.
9	Обстеження хворих із хворобами тканин пародонту. Аналіз одонто - пародонтограми. Діагностика, планування втручань в комплексному лікуванні. Задачі ортопедичного втручання в комплексному лікуванні та профілактиці хвороб тканин пародонту. Шини та шини-протези, їх класифікація, показання до застосування. Клініко-технологічні етапи виготовлення незнімних шин. Клініко-технологічні етапи виготовлення знімних шин. Можливі клінічні ускладнення та шляхи їх запобігання при ортопедичному лікуванні генералізованого пародонтиту і парадонтозу.
10	Етіологія, патогенез, клініка та діагностика хвороб СНЩС. Класифікації. Ортопедичні втручання при хворобах скронево-нижньощелепного суглоба. Провізорні та профілактичні апарати.
11	Діагноз та об'єм обстеження пацієнта. План лікування з використанням імплантатів (клінічна оцінка, рентгенологічна оцінка, діагностичні гіпсові моделі). Показання. Принципи розташування імплантатів. Компоненти імплантатів. Види з'єднання імплантата з абатментом. Антиротаційні системи.
12	Одно етапна імплантація. Показання, послідовність процедур. Ортопедичний супровід пацієнта в післяопераційний період. Конструкції тимчасових незнімних протезів, терміни виготовлення, правила корекції. Фіксація. Двоетапна імплантація. Показання, послідовність процедур. Ортопедичний супровід пацієнта в післяопераційний період. Конструкції тимчасових знімних протезів, терміни виготовлення, правила припасовки.
13	Техніка отримання відбитків «відкритою» та «закритою» ложкою. Виготовлення робочої моделі, «ясенна маска». Лабораторний етап виготовлення коронки на імплантат. Коронка на імплантат з цементною, гвинтовою фіксацією. Реставрації з опорою на імплантат при дефектах великої протяжності, кінцевих дефектах. Реставрації з опорою на імплантат (один зуб).
14	Незнімна реставрація з опорою на імплантати на беззубу щелепу. Біомеханіка

	реставрації з опорою на імпланти. Фактори, які впливають на ефективність та довго тривалість реставрації. З'єднання імплантатів з природними зубами.
15	Захист історії хвороби. Підсумковий контроль: залік.
Модулю 6 «Сучасні методики знімного та незнімного протезування при захворюваннях зубощелепового апарату»	
1	Діагностичний процес в ортопедичній стоматології. Диференціальна діагностика. Попередній і остаточний діагноз. Заміщення дефектів твердих тканин зубів вкладками. Показання, конструкції вкладок. Клініко-лабораторні етапи виготовлення.
2	Штифтові зуби. Куксові конструкції, застосування анкерних та полімерних штифтів.
3	Естетичні коронки: керамічні, пластмасові, композитні. Показання, клініко-лабораторні етапи виготовлення.
4	Заміщення часткових дефектів зубних рядів мостоподібними протезами. Клініко-лабораторні етапи виготовлення мостоподібних протезів (паяні, непаяні, суцільнолиті). Заміщення дефектів зубних рядів металокерамічними мостоподібними зубними протезами.
5	Клініко-лабораторні етапи виготовлення без металевих незнімних мостоподібних конструкцій.
6	Клініка часткової втрати зубів. Заміщення дефектів зубних рядів частковими знімними протезами. Кламерна та телескопічна фіксація.
7	Бюгельні протези. Покази та проти покази до заміщення часткових дефектів зубних рядів. Значення кількості опорних зубів та топографії дефекту.
8	Показання до заміщення часткових дефектів зубних рядів протезами з замковими кріпленнями. Послідовність клінічних етапів виготовлення конструкцій протезів з замковими фіксаторами.
9	Повне знімне протезування. Клініка, особливості конструювання при несприятливих клінічних умовах на верхній та нижній щелепах.
10	Ортопедичні втручання в комплексному лікуванні хвороб пародонта. Усунення травматичної оклюзії; тимчасове та постійне шинування. Конструкції знімних і незнімних шин та шин-протезів.
11	Патологічне стирання твердих тканин зубів. Етіологія, патогенез, клінічні форми. Лікування. Зубо-щелепні деформації. Механізми виникнення. Клінічні форми. Принципи комплексного обстеження та лікування.
12	Захворювання скронево-нижньощелепового суглобу. Етіологія, клініка, диференційна діагностика хвороб СНЩС. Лікування захворювань СНЩС. Корекція оклюзії. Попередні та кінцеві конструкції.
13	Зубне протезування на імплантатах.
14	Алергічні стани в ортопедичній стоматології. Диференційна діагностика, профілактика, клініка і лікування.
15	Диференційний залік

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	<u>Методи:</u> усне або письмове опитування та тестування, комп'ютерне опитування та тестування, розв'язання ситуаційних задач
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Проводиться на останньому практичному занятті і встановлюється за поточною успішністю відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи_або_https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
*Підсумковий	Проводиться на останньому практичному занятті і оцінюється

контроль дисципліни – диференційований залік	відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmue.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmue.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
** Підсумковий контроль - іспит	Проводиться під час екзаменаційної сесії за графіком іспитів (і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmue.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmue.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова ([https://www.vnmue.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmue.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролю	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за екзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань студента де:

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи студента ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники).

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf).

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та

порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поведіння в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацюють навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри *Ортопедичної стоматології*); при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальний заклад режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у стаціонарні відділення: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з хворими та їх родичами, а також поза стаціонаром здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідаються принципи толерантності, ввічливості та

взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра *Ортопедичної стоматології*) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку студентів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра *Ортопедичної стоматології*/ Студенту/ форма навчання/курс/навчально-методичні матеріали).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри

ортопедичної стоматології. Маршрут отримання матеріалів
<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедичної-стоматології> / Студенту / Очна форма
 навчання / Стоматологія / 5 курс / Навчально-методичні матеріали.

ЛІТЕРАТУРА

Базова з «Ортопедична стоматологія в т.ч. імплантологія з практичними навичками»
 (5 курс):

- 1 Ортопедична стоматологія. Ч. 1: Обстеження. Постановка діагнозу / [Д.М. Король та ін.]. – 2023.
- 2 Часткові знімні пластинкові протези : навч. посіб. / Є. Ю. Локота [та ін.] ; Ужгород. нац. ун-т. – 2-е вид., випр., доп. – Ужгород : Говерла, 2024. – 170 с. : іл, табл.
- 3 Рожко М. М., Неспрядько В. П., Палійчук І. В. та ін. Ортопедична стоматологія : національний підручник / за ред. М. М. Рожка, В. П. Неспрядька. Київ : Медицина, 2020. 719 с.— основний підручник для обох розділів; містить окремий модуль щодо повної відсутності зубів та відповідного ортопедичного лікування.
- 4 Локота Є. Ю., Костенко С. Б., Палійчук І. В. та ін. Протезування пацієнтів із повною втратою зубів : навчальний посібник. 2-ге вид., випр., допов. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2024. 172 с.
- 5 Янішен І. В., Кричка Н. В., Погоріла А. В. та ін. Сучасні аспекти виготовлення повних знімних протезів : навчальний посібник для здобувачів вищої медичної освіти та лікарів-інтернів. Харків : ХНМУ, 2023. 196 с.
- 6 Фастовець О. О., Коваленко М. О., Матвеєнко Р. Ю. Повне знімне протезування : навчально-методичний посібник для студентів 4-х курсів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації. Дніпропетровськ, 2013. 146 с. — спеціально орієнтований на студентів 4 курсу та модуль «Повне знімне протезування».
- 7 Локота Є. Ю., Костенко С. Б., Палійчук І. В. та ін. Щелепно-лицева ортопедія : довідник. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2026. 108 с. — дуже доречне сучасне видання саме для розділу «Щелепно-лицева ортопедія».
- 8 Локота Є. Ю., Костенко С. Б., Палійчук І. В. та ін. Принципи надання ортопедичної допомоги та лікування пацієнтів при ураженні щелепно-лищевої ділянки : навчально-методичний посібник до практичних занять для 4 курсу з ортопедичної стоматології. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2025. 112 с.

Допоміжна з дисципліни «Ортопедична стоматологія в т.ч. імплантологія з практичними навичками» (5 курс):

1. Рожко М. М., Михайленко Т. М., Онищенко В. С. Довідник з ортопедичної стоматології.— зручний довідковий матеріал, що охоплює, зокрема, знімне протезування та щелепно-лицеву ортопедію.
2. Біда В. І., Дорошенко О. М. та ін. Тестові завдання з ортопедичної стоматології : навчальний посібник. Київ : Фенікс, 2023. 264 с.— можна використовувати для самоконтролю та підготовки до підсумкового модульного контролю.
3. Фліс П. С. Пропагандистика ортопедичної стоматології : підручник. Київ : Медицина, 2020. 328 с.— як додаткове джерело для повторення методів обстеження, матеріалознавства, відбитків та базових принципів знімного протезування.
4. Клініка, діагностика та ортопедичне лікування переломів щелеп : [навч.посіб.] / В. М. Дворник [та ін.]. – 2024.
5. Дмитренко М. І. Сучасні підходи до діагностики та лікування зубощелепних аномалій, ускладнених скупченістю зубів : монографія / М. І. Дмитренко ; Полт. держ. мед. ун-т МОЗ України. – Полтава, 2024. – 157 с. : табл., рис.

6. Шутурмінський В. Г. Довідник з ортопедичної стоматології :навч. посіб. для підготовки до тестового іспиту / В. Г. Шутурмінський, І. А. Серединко ; Міжнар. гуманітар. ун-т. – Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 116 с.
7. Orthopaedic Dentistry: lecture course : lecture training text-book for IV-V academic years students of stomatological faculty with English language form of study / V. Novikov [et al.]. ; eds.: V. Novikov, V. Dvornyk, 2019. - 205 p.
8. Orthopaedic Dentistry : lecture course : lecture training text-book for IV-V academic years students of stomatological faculty with English language form of study / V. Novikov [et al.]. ; eds.: V. Novikov, V. Dvornyk, 2020. - 205 p.
9. Prosthetic Dentistr (Ортопедична стоматологія) Підручник для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів, магістрів. Рекомендовано вченою радою ІФНМУ. Rozhko M.M. Nespriadko V.P. (Рожко М.М., Неспрядько В.П.), 2022. - 696 p.
10. Propedeutics of orthopedic stomatology (БУ). Korol M.D. (Король М.Д.), 2009 – 200 p.
11. Practical Periodontics [Text] / ed.: Kenneth Eaton, Philip Ower, 2017. - XII, 357 p.
12. Cobourne, Martyn. Handbook of Ortodontics [Text] / M. Cobourne, A. DiBiase. - 2nd ed. - Edinburgh [etc.] : Elsevier, 2016. - XII, 571 p

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Сайт кафедри <http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-ортопедичної-стоматології>
2. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
3. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
5. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
6. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Силабус з дисципліни «Ортопедична стоматологія в т.ч. імплантологія з практичними навичками» (5 курс) обговорено та затверджено на засіданні кафедри ортопедичної стоматології (протокол №1 від «26» серпня 2026 р.).

Відповідальний(а) за курс:

кандидат медичних наук, доцент ЗВО

Альона ГЛУШАК

Завідувач кафедри ортопедичної стоматології

кандидат медичних наук, доцент ЗВО

Едуард БЕЛЯЄВ